

LBRIS

We know
books

GORAN MRAKIĆ s-a născut pe 19 iulie 1979 la Sânnicolau Mare (județul Timiș) și a copilărit la Variaș. A absolvit Facultatea de Istorie din cadrul Universității de Vest din Timișoara. A lucrat timp de 20 ani ca redactor al ziarului de limba sârbă *Naša reč* și director al editurii Uniunii Sârbilor din România. În prezent activează în mediul privat.

A publicat două volume de versuri, trei cărți de aforisme satirice, două volume de proză scurtă, *Punk requiem* și *Povestiri din garaj* (Nemira, colecția *n'autor*, 2018; ed. a II-a, 2022), și un roman (Nemira, colecția *n'autor*, 2022).

A primit premiul Uniunii Scriitorilor din Timișoara pentru debut, premiul „Vladimir Bulatović VIB”, acordat de ziarul *Politika* din Belgrad celui mai bun autor de proză satirică din anul 2011, și premiul „Radoje Domanović”. Scrierile sale au apărut în mai multe antologii de aforisme din Serbia, România, Bosnia și Italia. A tradus din limba română în limba sârbă (și viceversa) mai multe cărți. Trăiește și lucrează la Timișoara.

Goran Mrakić

Povestiri din garaj

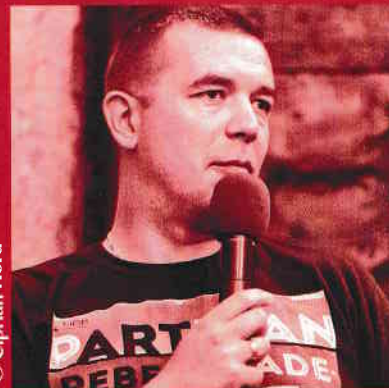
EDIȚIA A II-A

NEMIRA

Cuprins

Pionierii clădestini.....	5
Cine l-a ucis pe Kurt?	12
66 de grade.....	21
Cabron	25
Anul nou sârbesc.....	32
Biserica din Stanciova.....	39
Mecena de la mall	53
1990	69
Șarpe, șerpește.....	73
Hienele	76
Supermarket	90
Dani Taekwondo	103
Ceașescu în zăpadă	111
Embargo.....	118
Napoleon.....	127
Vatman de Revelion.....	134
Parcul botanic	139
Gaura neagră	150
Povestiri din garaj.....	165
<i>Za zube</i>	245
Lăstunul albastru.....	267
Timișoara <i>calling</i>	275

© Ciprian Hord

Goran Mrakić

s-a născut în 1979 la Sânnicolau Mare. A publicat două volume de versuri, trei cărți de aforisme satirice, două volume de proză scurtă, *Punk requiem* și *Povestiri din garaj* (Nemira, colecția *n'autor*, 2018; ediția a II-a, 2022), și un roman, *Micile plăceri ale morții* (Nemira, colecția *n'autor*, 2022). A primit premiul Uniunii Scriitorilor din Timișoara pentru debut, premiul „Vladimir Bulatović VIB” și premiul „Radoje Domanović”.

Scrierile sale au apărut în mai multe antologii de aforisme din Serbia, România, Bosnia și Italia. A tradus din limba română în limba sârbă (și vice-versa) mai multe cărți. A lucrat timp de 20 ani ca redactor al ziarului de limba sârbă *Naša reč* și director al editurii Uniunii Sârbilor din România. Trăiește și lucrează la Timișoara.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MRAKIĆ, GORAN

Povestiri din garaj / Goran Mrakić. - Ed. a 2-a. - București : Editura Nemira, 2022
ISBN 978-606-43-1429-1

821.163.41

Goran Mrakić
POVESTIRI DIN GARAJ

© Nemira, 2018, 2022

Tiparul executat de tipografia ALPHA PRINT

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1429-1

PIONIERII CLANDESTINI

Sub ochii lui obosiți, aplecați peste balustrada podului Traian, Bega curge tihnită și tulbure, ca o bere arămie și nefiltrată, așa cum o ținea minte din primăverile tinereților lui, atunci când o contempla cu acea curiozitate a exploratorului în devenire, de la una dintre mesele de fontă ale terasei *Vaporul*, acolo unde arunca atât de des ancora deznădejdiei, alături de golănașii din zonă sau de la școală.

Străjuțiți de catedrală și de Monumentul Ostașilor din Parcul Central, își pierdeau, astfel, ceasuri întregi zăbovind în fața halbelor ciobite de bere îndoită cu apă. Era unul dintre puținele lor refugii, un loc numai bun de ticluit visuri irealizabile și scenarii hollywoodiene, de evadare din această colivie egalitaristă, în care se identificau cu galbenul canar, eternizat în conștiința colectivă de trupa Phoenix.

Ce mai vremuri, în care din postura de proaspeți boboci îl sorbeau din priviri, ca pe un brifcor revigorant și rece, pe excentricul Nicu Covaci, care, purtând părul până la cur și înțolit asemenea unui haiduc din filme, apărea țațoș la Flora! Dar multe dintre păsările astea care împrôscău cu libertate și iluzii în toate direcțiile, prin fâlfâiala magistrală a muzicii și a poeziei lor, își luaseră de mult zborul spre alte zări în momentul în care el își îneca deopotrivă amarul și entuziasmul în butoaiele de aluminiu care păraseau în camioane, aliniat asemenea soldaților exuberanței, fabrica de bere „Timișoreana“.

Parcă îl și vede, în curgerea murdară a apei de sub el, pe camaradul Boris, cel cu care făcea concursuri de băut, cum într-un amurg târziu de vară scoate un micuț casetofon portabil, din celebra sa geantă verde de găzar, spunând, din capul mesei, după a zecea bere:

– Nu recunosc niciun chef la care există mâncare mai sofisticată ca jumările cu castraveți murați, la care nu se ascultă Bijelo Dugme și Ipče Ahmedovski și la care nu se fac poze cu satărul din cămară la trei dimineața! Așadar, mișcarea! Toată lumea la mine, căăștia vor oricum să ne scoată afară, zise arătând, chipurile iritat, spre chelnerii care își făceau sictiriți borderoul și așteptau cu măturile în mâini să dea puțin sub singura masă de la care încă nu se sinchiseră să plece bețivanii.

Boris stătea într-un apartament vechi din Fabrik, într-o casă cu o curte interioară spațioasă, iar aterizările nocturne în cuibul său se lăsau de cele mai multe ori cu chefuri de pomină. Nimeni nu știa cum, dar tot timpul făceau cumva rost de motorină pentru creier și nu conta mai deloc cât era de proastă. Important

era ca sângele să fie pus în mișcare, iar inimile să o ia razna, pline de bucurii astenice și trecătoare.

Gălăgia făcută de tramvaiul 2 îl scoate din transă, iar pe la nări îi ajunge un puternic miros de carne tocată cu ceapă, de la pleșcăvișeria *bănățană* de la colț, în fața căreia stătea un grup de adolescenți. Unul dintre ei își lega bicicleta de statuia lui Ion Monoran.

Am învățat calea vrăjită a uitării

– trup tânăr prin lanuri cu valurile vraște...

Își aduse imediat aminte de versurile citite de Mono la una dintre băutele de apartament la care avusese privilegiul să participe și el, băiatul care încerca să-și autopromoveze porecla Nick, varianta americanizată a mult prea banalului și deja rău famatului nume Nicolae. Din păcate, nu a reușit. Singura poreclă care s-a lipit de el a fost *Gemo*, din cauza sendvișurilor pe care i le făcea bunica în vremea școlii generale. Neavând oglindă în clasă, uneori ieșea în pauză mânjit pe la gură. Suficient pentru copiii de vârsta lui să-l ia în nemilosul și intransigentul colimator al miștoului.

Se știa, orice coleg care purta ochelari era „ochelariștu“, „chioru“ sau „aragaz“. Orice dințos era „castorul“. Orice grăsuț sau grăsuță era „umflatul/-a“, „batoza“, „balena“ sau „porcuța“. Orice copil mai slăbuț era „uscatul“, „auschwitz“, „așchie“ sau „biscuit în dungă“. Orice moldovean era „barabulă“, „sârmă“ sau „soldovean“. Orice premiant era „muist“.

Dar, na, despre copii se spune că sunt niște îngerăși la vârsta inocenței. Totuși, toate nedreptățile de atunci sunt privite cu o uluitoare îngăduință de omul care se uită derutat în direcția Pieței Maria dinspre podul Traian. Nu pășise în această parte a

oraşului de mai bine de două decenii, din decembrie 1989. *De atunci*, de pe vremea *lor*.

A plecat în Germania în primăvara lui 1990 și nu s-a mai întors decât peste 15 ani. De atunci, a mai fost de două ori în Timișoara, dar niciodată nu a trecut în partea de sud a oraşului. Simţea că nu are forţă să mai privească în ochi toate acele locuri și clădiri încărcate de o istorie personală mult prea intensă. Acum e însă atras ca de un magnet invizibil spre epicentrul Revoluției *lor*, pe care tot mai mulți contemporani încep s-o uite și s-o bagatelizeze, numind-o acțiune subversivă a agenturilor străine. E prea epuizat să participe la discuții interminabile, să repete de o mie de ori aceleași lucruri și să caute argumente umiltoare în favoarea găștii sale de rockeri nebuni, care porniseră revolta împotriva unuia dintre cele mai represive regimuri comuniste din Europa de Est, fără să se gândească la consecințe. Iar consecințele puteau fi fatale. Pentru unii dintre cunoscuții săi, chiar au fost.

Primii pași prin Maria după mai bine de două decenii. Prima incursiune într-un loc inițiativ, pe care ceilalți trecători nu-l mai percep la cotele cele mai intense. Trec impasibili, își văd de treburile lor, ceea ce e firesc, până la urmă. La colț, vizavi de Palatul CFR, era pe vremuri frizeria *Figaro*, unde venea cu regularitate să se tundă. Își aduce aminte cu mare plăcere de frivolitatea asumată, dar totuși matură, a frizerițelor, care se retrăgeau într-un beci din subsolul incintei ca să bea o cafeluță, ferite de ochii lumii. Se bucurau ca niște copile zălude de micile ilegalități inofensive și de bacșișurile lăsate de clienții fideli.

Aici, în locul în care se spune că l-au prăjit pe Doja, a dat în clocot furia maselor peste o jumătate de mileniu. Ceea ce simte nu se poate reda în cuvinte. Pipăie zidurile pe lângă care se furisaseră *ei* atunci, ca niște stafii ale neputinței întrupate în pumn, ca niște arlechini ai disperării erupte din gâtlejul colectiv, și, până la urmă, ca o gașcă de derbedei tocmai plecați de pe scaunele de lemn ale terasei *Bănățeana*, aflată la celălalt pod, Michelangelo.

Orice ar spune conspiromanii care vor să mușamalizeze rolul și rostul Revoluției de la Timișoara, oricât de implicate ar fi fost serviciile secrete occidentale și sovietice în răsturnarea regimului, oricât de mult se vor certa falșii revoluționari pe decorații, pensii sau privilegii, oricât de intens l-ar regreta diverși indivizi amnezici pe omul care i-a ținut în lanțuri, oricâte afaceri și șmecherii ar fi făcut după '89 oamenii de nădejde ai fostei puteri, oricât de frustrante ar fi nedreptățile sociale și politice cu care se confruntă cei rămași în țară, oricâte frisoane i-ar da chipiurile, căciuilile de astrahan, gecile de piele și uniforme „patrioților“ de sistem, oricât de gogonate ar fi minciunile care se scornesc când se vorbește despre evenimentele din decembrie și oricât de alarmant ar fi gradul de nepăsare al actualelor generații de internauți sterilizați, în Gemo se naștea un sentiment straniu și inexplicabil, care îl cuprindea în fiecare zi de 16 decembrie departe de casă. Dar *acum* e *aici*, pregătit să retrăiască ritualul personal, care îl face să revadă – evident, cu puterea minții și a sufletului – o mică fărâamă din nebunia eruptivă și eliberatoare de *atunci*.

Prin fața ochilor i se succed toate imaginile care îl obsedează de ani de zile: Tibi Kovacs oprind tramvaiul 8, regizorul Ștefan

Iordănescu sărind la bătaie la trei securiști, gloata scandând, la început firav, dar apoi tot mai intens, *Libertate și Jos Ceaușescu!* Se vede pe sine scrijelind pe unul dintre zidurile clădirii aflate vizavi de biserica reformată, cu singura monedă de un leu pe care o avea în buzunar, *Flower Power*. A fost prima chestie care i-a venit în minte, crezul lui suprem de *atunci*. Îl vede pe camaradul său Boris urlând cu pumnii ridicați spre cer: *Azi facem istorie! Jos Ceaușescu!*

Ce știau ei la vremea respectivă despre istorie? Au descălecat ca niște rockeri de sertar, din negura deckurilor, într-o noapte a halbelor sparte, și au oprit tramvaiele într-o stație tot mai aglomerată a morții. Era, poate, tramvaiul cu care mergeau dimineață la școală, în Iosefin. O femeie în haină de blană i-a apostrofat și i-a certat că *va pierde apa caldă*, care se dădea doar sâmbăta, timp de două ore. Picioarele lor de pionieri clandestini, dresate să mărsăluiască și să defileze la serbări, au escaladat tramvaiul 8, mesagerul nevinovat și inconștient al unei puteri politice compromise și bolnave. În acea noapte, au strigat la unison că lupii de sârmă ghimpată ai regimului nu mai pot speria pe nimeni.

Cu sângele împrôscat pe ziduri s-au scris noi graffiti ale libertății. Singura zi în care au respirat liberi, morți de spaimă, a fost cea în care au băut glonțul până la fund. Se simțea copleșit de o emoție liniștitoare și sinceră, debarasată de toate mizeriile, mojiile și nedreptățile ulterioare.

Gemo se uită în jur. Vremurile se schimbaseră. La fel și oamenii, localurile, numele străzilor sau tramvaiele care opresc în Piața Maria. Totul curge asemenea apei Begheiului, ca viața, ca universul însuși. Rămân doar amintirile care ne fac să ne

oprim pentru o clipă din mers atunci când ajungem într-un loc încărcat de istorie. Într-un sanctuar al frumoaselor iluzii. De aceea iubește Maria, de aceea se teme de ea. Acolo s-a întâmplat, pe vremuri, *CEVA*. *Ceva* nedefinit, perimat, uitat și, totuși, *mare*. Colosal de mare. Acolo a simțit pentru prima și singura dată că trăiește cu adevărat.

Se apropie cu pași tremurânzi de zidul clădirii de pe strada Timotei Cipariu, vizavi de biserica reformată. Inscripția scrijelită de el *încă* se mai poate vedea. Abia se mai distinge, dar e *încă acolo*. La fel ca spiritul tuturor celor răpuși de înălțătoarea lor naivitate.

CINE L-A UCIS PE KURT?

Dana traversează în fiecare zi centrul orașului. La semaforul din fața catedralei, își scoate invariabil mobilul din buzunar și se uită la ceas, să vadă cât mai are până în Iosefin. E în clasa a X-a la Colegiul Bănățean, dar locuiește în Circumvalațiunii. Când nu plouă, merge tot timpul pe jos la școală, uneori pe sub viaductul de pe strada Jiul, pe lângă fosta Fabrică de Pălării, alteori prin Piața Victoriei, depinde în ce stare e.

Toamna îi place să treacă peste podul Eiffel, unde se oprește să fumeze o țigară, privind curgerea tulbure a Begheiului de sub picioarele ei. În zilele însorite, hramul ortodox din Piața Küttel i se întrezărește în depărtare ca un apendice al soarelui autumnal, ca o presimțire inexplicabilă. Îi place efervescenta acestui cartier, îi place să privească coloanele de elevi care coboară din tramvaie și autobuze, îi place să anticipeze noi cunoștințe. Fiecare zi i se

pare o potențială aventură, care în orele după-amiezii se transformă într-un spleen iremediabil.

Nu se consideră o persoană credincioasă, nu merge la biserică, dar crede în existența unei forțe mistice dincolo de știință. O pasionează fizica și astrologia, a citit toate cărțile lui Stephen Hawking, dar limitarea întregului univers la logica gravitației o deprimă. I-ar părea rău ca drumul ei să se încheie după ce va părăsi această lume. Ar vrea să trăiască mult, cât mai mult, dar nu de frică sau din ambiție, ci din pură curiozitate. O fascinează timpurile care au fost și timpurile care vor veni. Uneori, simte că se trezește în epicentrul celor mai năstrușnice vârtejuri ale istoriei.

Își schimbă playlistul în funcție de traseu. Dacă merge direct spre Iosefin, pe strada Seiler, cea care desparte Timișoara nouă, a fabricilor și a blocurilor comuniste, în care locuiește și ea, de Timișoara veche, habsburgică, ascultă la căști Tiamat, Lustre, Summoning sau The Doors. Sau Nirvana, o, da! Îi plăcea să creadă că e îndrăgostită post-mortem de Kurt Cobain, până și-a dat seama că face parte dintr-o armată patetică de fane deprimare de pe întregul mapamond. Dacă, în schimb, merge la școală prin centru, ascultă Rammstein, Ramones sau Motorhead. Sunt trupe care o situează deasupra gloatei peștrițe, pline de ifose, prejudecăți și falsitate, prin care mișună asemenea unui greiere cu ghiozdanul în spate.

Și-a imaginat de o sută de ori cum a arătat centrul înainte de 1989, în perioada comunistă sau chiar înainte de 1945. O fascinează pozele din trecutul Timișoarei, ar da orice să se poată întoarce măcar pentru o zi, să vadă pe viu magazinele interbelice sau alimentarele socialiste. Acum nu i se pare nimic interesant,

nimic ieșit din comun... Îi e groază că peste un secol o altă fată se va gândi cu nostalgie la anul 2015. *Ce ar putea să i se pară interesant? McDonalds, KFC, Leonardo? Jiiizzzz!* După care se concentrează din nou asupra vocii lui Lemmy și își continuă slalomul printre muritori. Apropo, ea știe că e nemuritoare, într-un anume sens. Adeseori se întreabă dacă există vreun cămin stelar care o așteaptă undeva, în spatele nemărginirii invizibile de găuri negre și porți solare... Problema e că în toate călătoriile sale imaginare e singură, niciodată cu prietenii, părinții sau rudele. A visat într-o seară că tata zace bolnav în patul din camera ei și deodată începe să se sufoce, scuipând un lichid vâscos pe gură. Prima grijă a fost să mute laptopul din pat, să nu i-l păteze cu vomă și sânge. După care și-a luat în brațe tatăl muribund, neștiind ce să-i facă. Probabil că cineva încearcă să-i comunice că-i egoistă. E, și ce-i cu asta? S-a născut într-o familie pe care n-o respectă și nici n-o iubește. Nu-și poate schimba sentimentele, asta e. Apreciază tot ce fac părinții, dar nu se simte legată spiritual de persoana lor. Ei stagnează, ea curge.

Mama, Mariana, este o femeie bună la suflet, dar șleampătă, bârfitoare și tâfnoasă. Provine dintr-o familie săracă din județul Alba. Lucrează ca vânzătoare la un magazin de bloc, câștigă o nimica toată. O jumătate de leafă merge numai pe țigări. Nu se prea îngrijește și mereu dă vina pe alții pentru nerealizările ei. E genul de femeie care, atunci când moare cineva, scrie pe Facebook mesaje de tipul „a plecat la îngeri“ sau „a fost prea bun pentru această lume“. Ar călca în singurul căcat de câine pe o stradă lungă de doi kilometri. Își vopsește părul cu o nuanță blondă, stridentă, și se tunde scurt. Consideră că așa arată mai

tânără. Își roade unghiile și are un început de paradontoză. Nu spală niciodată bine vasele, tot timpul rămân farfurii unsuroase sau urme de mâncare pe furculițe și cuțițe. Se ceartă cu vecinele pentru orice fleac, urlă și face scandal pe casa scării. Când bea mai mult de două pahare de vin, se înroșește la față, i se împletește limba și o întreabă pe fiică-sa *cum stă cu gagiii, că de, asta e vârsta la care se începe... Poți să-mi spui, hai, așa, ca între femei.* Și-a făcut cont de Facebook unde pune numai poze cu pisici, inimioare de sărbători, citate din Biblie și poze în care consideră că arată mai sexi. Are în listă o grămadă de tineri perversi care îi scriu comentarii lascive și agramate: *mamii, ce balcoane ai la vârsta ta, wow yubi, teas soarbe ca pe un sprite!* Ea se simte măgulită și chicotește ca o adolescentă în timp ce le citește sau atunci când stă pe chat cu diverși puberi cu călcăiele aprinse după *milf*-uri virtuale.

Consideră că ar fi putut avea o viață fericită dacă nu s-ar fi măritat cu bețivul de Vali, care lucrează la gaze și care a lăsat-o gravidă în urmă cu 16 ani, după un chef în Lipovei. Vali e sictirit de viață, vine cu groază acasă, de gura soției, și bea de stinge. Dana a surprins-o în urmă cu doi ani pe maică-sa în pat cu un necunoscut, în timp ce soțul ei era internat la spital din cauza unei hepatite. Fata chiulise de la ora de chimie și venise acasă să-și ia niște discuri. A auzit-o de pe hol cum gemea ca o iapă, a crăpat ușa dormitorului și și-a văzut mama cu picioarele pe pereți, îndrăcindu-se sub pistonările ritmice ale unui mustăcios care nici nu-și dăduse jos ciorapii. Această imagine i s-a întipărit pe retină, involuntar. De câte ori se gândește la sex, o vede în fața ochilor pe maică-sa, într-un mizerabil extaz. Poate că din